

Saksdokument

Digitaliseringsstyret for høyere utdanning og forskning

Til	Porteføljestyret for forsknings- og kunnskapsressurser
Dato	01.06.2022
Saksnummer	23/0000
Saksarkivnr.	
Sakstype	O-sak
Saksansvarlig	Bodil Agasøster
Saksbehandler	Bodil Agasøster

Behovs- og mulighetsstudien for Nasjonal infrastruktur for bibliometri (NIB)

Forslag til vedtak

Porteføljestyret for Forsknings- og kunnskapsressurser tar saken til etterretning.

Bakgrunn

Nasjonal infrastruktur for bibliometri (NIB) ble opprettet som prosjekt i 2017 basert på finansiering fra Kunnskapsdepartementet med formål å kjøpe inn og tilgjengeliggjøre bibliometriske verdensdata for norske forskningsinstitusjoner på en enkel plattform. Sikt fikk oppdraget med å utvikle, forvalte og drifte tjenesten som opprinnelig ble finansiert med 3 mill. per år. Prosjektet leverte på mandatet i 2019 (med begrenset omfang) og med fullt datasett fra 2020 og alle årganger fra 2021. Siden opprettelsen har databasen blant annet vært brukt til produksjon av Indikatorrapporten, til evalueringer og i forskningsprosjekter. Potensialet for bruk er imidlertid mye større, og gevinstrealiseringen for sentralt innkjøpte data får vi først når dataene tilrettelegges for at alle institusjoner i «forskningssektorene» og statsapparatet ellers kan ta data i bruk på en enkel måte.

Etter innspill fra Unit oppnevnte tjenesterådet for forskning i 2021 arbeidsgruppen for NIB. Gruppens mandat var å gi råd om bruk, drift, forvaltning og videreutvikling av NIB. Arbeidsgruppen har utarbeidet **Behovs- og mulighetsstudien** for NIB. Rapport fra arbeidsgruppen følger vedlagt.

Om NIB og Behovs- og mulighetsstudien

NIB har i dag 15 brukere ved henholdsvis NIFU (6), UiT (1), OsloMet (2), UiB (2) og Norges forskningsråd (2) og Sikt (2). NIB har etablert et brukernettsverk – Bibliometriforum – som samler over 40 institusjoner som jobber aktivt med bibliometri og er opptatt av forskningsevaluering. Disse institusjonene gjør bibliometriske analyser basert på Cristin-data og andre kilder (uttrekk fra Scopus, Web of Science, OpenAlex osv.) for å støtte søknader om finansiering, se på forskernettsverk, fagprofiler og benchmarking, med mer. Fem institusjoner har kommersielle systemer som gir

tilsvarende analysemuligheter som NIB kan gi, men som er bedre tilrettelagt for analyse. Dette gjelder UiO, OsloMet, BI, NTNU og Norges forskningsråd.

Rapporten fra arbeidsgruppen legger til grunn at NIB datadataene som NIB kan levere er av høy interesse for forskningssektorene, både til administrative og strategiske analyser.

Arbeidsgruppen består av følgende medlemmer:

Dag Aksnes, NIFU
Jon Holm, Norges forskningsråd
Margaret Louise Fotland, UiO
Heidi Bodal, HiØ
Caroline Susanne Armitage, UiB
Tanja Larssen, UiT
Bart Peeters, NTNU
Vidar Røeggen, UHR (bidragsyter til studien)
Marta Lorenz, UiB, og Ida Eir Lauritzen, Sintef, deltok i Arbeidsgruppen i begynnelsen.

Hanne Hole Young og Ivar Ternsell Torgersen har deltatt fra Sikt.

NIB har stort ubrukt potensial til å levere en brukervennlig tjeneste. Studien viser hvordan vi kan utløse det fulle potensialet i NIB og kommer med klare anbefalinger for å sikre en bærekraftig drift, forvaltning og videreutvikling. Driften er per i dag basert på i overkant av et årsverk. Studien peker spesielt på disse behovene:

- **Øke funksjonaliteten og forbedre brukergrensesnittet** ved å tilrettelegge for egne uttrekk/analyser i en felles analyseplattform som krever lav bibliometrisk og teknisk kompetanse.
- **Bedre tilrettelegging av data** og flere datakilder vil sikre et bedre datagrunnlag samt mulighet for kobling av data i andre systemer (CRIS/NVA, styringssystemer). Dette vil også gi mulighet for sammenlignbare analyser på tvers av brukere.
- **Sikre bærekraftig drift og ta ut stordriftsfordelene** slik at det blir mindre behov for bruk av lokale ressurser og individuelle innkjøp av kommersielle systemer.

For å oppnå dette, må kapasiteten knyttet til videreutvikling og drift av NIB oppskaleres betydelig, både på utviklingssiden og på datasiden.

Lykkes vi med å tilrettelegge dataene sentralt vil det bety at institusjonene slipper å gjøre jobben hver for seg. Med sentral tilrettelegging sikrer vi at alle bruker akkurat de samme dataene, tilrettelagt helt likt for alle, og at de blir koblingsbare mot andre datakilder med de samme nøklene. Dette vil gi mulighet for sammenlignende analyser av standardiserte data med høy kvalitet og mulighet for samarbeid og utveksling av analyseskript/rapportverktøy.

Det er også stort potensial for økt gevinstrealisering gjennom videreutvikling. Data er koblet til Cristin-postene og siteringsdata er lagt ut i DUCT, slik at alle som bruker DUCT får tilgang til siteringsdata. Med et enklere brukergrensesnitt for NIB, vil analyse av Cris/NVA-poster kunne bli langt enklere med flere analyser, som nettverksanalyser, algoritmiske fagfeltinndelinger og benchmarking i et større univers.

Potensialet for økt bruk av data

Under Clarivate-lisensen kan vi også tilby en åpen nettløsning på norsk, men da uten de detaljerte dataene. En slik løsning vil innebære at f.eks. kommunesektoren kan få tilgang til aggregerte oversikter over forskning og forskningssamarbeid i ulike regioner, og vil kunne legge til rette for økt tverrsektorielt samarbeid.

Den oppgraderte tjenesten vil kunne benytte seg av «Analyseplattformen» for tilgangskontroll, utlevering av data og bruk av analyseverktøy. Dette vil kunne gi lav teknisk risiko, enkel og kostnadseffektiv drift. En slik utvikling vil kunne legge til rette for at Sikt samler flere tjenester på samme plattform, som gjør det enkelt og lett tilgjengelig for brukere.

Det ligger til rette for betydelige synergieffekter gjennom tettere samarbeid mellom de miljøene som benytter seg av bibliometriske data i Norge. Dette gjelder både forskningsrettet og administrativ bruk av bibliometri, i forbindelse med forskningsevaluering og i arbeidet med strategisk utvikling ved forskningsinstitusjoner. Evaluering og strategisk utvikling er særlig relevant for aktører som Norges forskningsråd og Kunnskapsdepartementet.

Det må også legges inn en betydelig innsats på brukerkontakt og opplæring, som fortrinnsvis kan bli løst innenfor rammen av Bibliometriforum. Med kompetanseøkning blant mulige brukere og tilrettelegging av data og brukergrensesnitt, som senker brukerterskelen, forventer vi at bruken stiger fra dagens 13 brukere på 5 institusjoner, til flere brukere på hver av de mer enn 60 institusjonene som hittil har vist interesse for NIB-data.

Vurdering

For å utvikle tjenesten i tråd med arbeidsgruppens anbefalinger kreves det utviklingskapasitet og kompetanse innen domene. Dette er det per i dag ikke mulighet til basert på eksisterende grunnbevilgning. Sikt ønsker å videreutvikle tjenesten slik at vi kan levere en god og brukervennlig fellestjeneste, hvor vi tilrettelegger for kobling av data opp mot andre systemer i en felles plattform. Vi deler arbeidsgruppens vurdering av at disse dataene vil kunne bidra til bedre virksomhetsstyring og øke forskning innen bibliometri, for eksempel på finansiering av strategiske prioriteringer. En slik satsing vil også gi økt merverdi til allerede eksisterende data i andre systemer (som Cris/NVA, økonomi, mv). Videre vil utvikling av en åpen løsning gi analysemuligheter for øvrige aktører, slik som. kommunesektoren og Innovasjon Norge, som kan analysere forskningssamarbeid med land og regioner hvor de sender næringslivsdelegasjoner til. Dette vil også kunne bidra til mer åpenhet rundt forskningsvirksomhet i Norge, og legge til rette for mer tverrsektoriell samhandling innen forskning.

Som oppfølging av studien søkte Sikt i februar om midler til videreutvikling av NIB fra Digitaliseringsdirektoratets medfinansieringsordning, men prosjektet ble dessverre ikke prioritert i denne omgang.

Selv om søknaden ikke ble innvilget, har arbeidet med prosjektutvikling og økonomi dannet et godt grunnlag for å kunne si noe om hvilke kostnader det innebærer å videreutvikle NIB. For å kunne sikre bærekraftig drift, god brukerstøtte og utvikling av tjenesten, er det et behov for en varig oppbemanning på minimum 2 årsverk. I tillegg kommer videreutviklingskostnader.

Dette krever finansiering, som kan komme gjennom de felles investeringsmidlene til DS (videreutvikling), og en varig økning av driftsmidler basert en kombinasjon av Sikt sin grunnbevilgning og brukerbetaling. Ved brukerbetaling vil kostnaden per institusjon bli lavere jo flere som bruker tjenesten, og med utviklingen som er skissert i søknaden til Digitaliseringsdirektoratet estimerer vi at antall aktive brukere vil øke fra 15 til minimum 40-80. I søknaden ble det estimert et behov for 3 millioner årlig i brukerbetaling, som tilsvarer ca. 75.000 kr per år fra 40 institusjoner.

På bakgrunn av studien utarbeides det nå et forslag til videreutvikling som skal svare på behovene som kommer frem i studien. Det er behov for signaler fra sektoren om retning, ambisjoner og mulig finansiering av arbeidet framover. Sikt ønsker å fremme en diskusjonssak for porteføljestyret over sommeren om fremtiden til NIB. Porteføljestyret må vurdere om det er ønskelig å videreutvikle tjenesten for å møte behovene til forskningssektoren og beslutte hvorvidt man skal fremme satsingsforlag til DS for videreutvikling.

Vedlegg

Behovs- og mulighetsstudien fra Arbeidsgruppen for NIB.